

7-avgust,
chorshanba

33

(244)

H U Q U Q

YURIDIK GAZETA

Gazeta 1997-yil 27-avgustdan chiqib boshlagan

Avgust

D		5	12	19	26
S		6	13	20	27
Ch		7	14	21	28
P	1	8	15	22	29
J	2	9	16	23	30
Sh	3	10	17	24	31
Y	4	11	18	25	

2002

А. ТУГАЕВ олган сурат

Тошкент кўчаларида

Моҳият

Ғафлат уйқусидин уйғон гар тилар
бўлсанг мурод,
Ким, етар мақсадга ҳар ким бўлса
ул бедорроқ.

Заҳириддин Муҳаммад Бобур

А
Н
О
Н
С

ОМОН БЎЛИНГ, ПАЛИНА АЯ!

ОРАМИЗДАГИ ОДАМЛАР

2-САҲИФА

«ЁШЛИК»ДА НИМА ГАПЛАР?

ПРОКУРОР НАЗОРАТИ

5-САҲИФА

УЧРАШУВ

ҚАЛБЛАР ЯНА ҲАЯЖОНДА

Ўқувчини бадий асар қахрамонига айлантиришга қодир, қаҳрамон йигласа йиглатадиган, кулса кулдирадиган, асарни ўқиб тугатгунча ўқувчини минг бир ҳаяжонга ошно этадиган ёзувчиларимиз кўпчиликини ташкил этади. Бундай асарлар ижодқори билан ҳамнафас бўлиш, унинг дил сўзларини тинглаш эса қалбларни янада ҳаяжонга солса ажабмас. Ўтган жума куни Республика Бош прокуратурасида ана шундай оташқалб ёзувчилардан бири билан учрашув бўлиб ўтди. Прокуратуранинг бу галги меҳмони Олий Мажлис депутати, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Ўткир ҲОШИМОВ бўлди.

Ўзбекистон халқ ёзувчиси Ўткир Ҳошимовни «Дунёнинг ишлари», «Нур борки, соя бор», «Икки эшик ораси» ва яна кўплаб қисса ва романлар муаллифи сифатида мухлислар яхши билишади. Шунингдек, ўқувчилар Ўткир акани Э.Хеменгуэй, А.Куприн, О.Бергольц сингари жаҳон классиклари асарларининг моҳир таржимони сифатида ҳам эъзозлашади.

Одатда адабиётни инсоншунослик дейдилар. Адиб ижод қилар экан, жамиятни мукаммал кўрмоқчи бўлади. Сиёсатнинг мақсади ҳам шундай. Ўткир Ҳошимов ҳам адиб, ҳам сиёсатчи сифатида юрт равнақиға хизмат қилаётган ватандошларимиздан саналади.

Ҳозирги кунда сеvimли адибимиз Олий Мажлиснинг Матбуот ва ахборот кўмитаси раиси сифатида қизгин фаолият юритиб келмоқда.

Учрашув қизиқарли руҳда ўтиб, адиб йиғилганларнинг кўплаб саволларига жавоб қайтарди. Мулоқот сўнггида ёзувчи «Дафтар ҳошиясидаги битиклар» тўпламидан айрим қайдларини ўқиб бериб, мухлислар кўнглини хушнуд этди. Зеро, бу тўплам кўпчиликка таниш бўлса-да, лекин битикларни ёзувчининг ўз тилидан эшитиш гоят мароқли эди.

(Ўз мухбиримиз)
В. МИСИН олган суратлар

HUQUQ

YURIDIK GAZETA

Ta'sischiilar:

O'zbekiston Respublikasi

Bosh prokuraturasi,

Toshkent shahar va

Toshkent viloyati

prokuraturalari,

«Qonun himoyasida» jurnali

Bosh muharrir:

Abdusolix

ABDURAZZOQOV

Tahrir hay'ati:

Mels Naimov,

Dilshod Islomov

(Bosh muharrir o'rinbosari),

Jahongir Sharofboyev

(mas'ul kotib),

Lola Shomurodova,

Muxtor Shodmonov.

Gazeta Davlat matbuot qo'mitasida №00150 raqam bilan ro'yxatga olingan.
Nashr ko'rsatkichi - 231, 232.

Manzil: Toshkent shahri, akademik Yahyo G'ulomov ko'chasi, 66-uy.

Telefon: 133-82-34.

Reklama va e'lonlar: 133-82-34

E-mail: huquq@infonet.uz

Tahririyatga kelgan qo'lyozma va suratlar egalariga qaytarilmaydi.
Mualliflarning fikrlari tahririyat fikridan farqlanishi mumkin. Gazetada bosilgan fakt va dalillar uchun muallif mas'ul.
Nashrimizdan ko'chirib bosilganda «Huquq»dan olinganligi ko'rsatilishi shart.
Tijorat ahamiyatiga molik materiallar ** belgisi ostida chop etiladi.

Gazeta tahririyat kompyuter bazasida terildi va sahifalandi.
«Huquq» original-maketi

Gazeta «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasida ofset usulida A-3 formatda chop etildi.
Korxona manzili: Toshkent shahri, Buyuk Turon ko'chasi, 41.

Buyurtma G - 3149
Nusxasi — 15.196

Gazeta haftaning chorshanba kunlari chiqadi

Navbatchi muharrir:

H. NISHONOV

Navbatchi: F.MAMASHARIPOV

Sotuvda erkin narxda

1 2 3 4 5 6 7 8

Bosmaxonaga topshirish vaqti 20.00
Bosmaxonaga topshirildi 19.30

● 2002 йил — қарияларни қадрлаш йили

Ишхонасига кирган аёлни туман прокурори чуқур эҳтиром билан кутиб олди. Самимий, бафуржа салом-алик аёлга янада улугворлик бағишлаганди.

— Бу киши Палина опамиз, — бизни таништирди прокурор. — Пелагея Зиминова ҳақида ҳар қанча ёзсангиз арзийди. Қирқ беш йил шу даргоҳда меҳнат қилган.

Агар аёлнинг исм-шарифини айтишмаганда, нутқи равонлиги, ўзини тутиш маданияти тўғрисида аёлидан ҳеч ҳам фарқлай олмаган бўлардим.

Билишимизча, туманда у кишини танимайдиган одам йўқ экан.

1928 йили Пензада туғилган Пелагея ая Ўзбекистонни ватан қилганида ўн ёшда эди. Ромитанлик Яхши Набиев аскарлик бурчини Пензадаёрида ўтаган чоғлар аянинг тоғаси билан дўст тутинади. Айни очарчилик, қаҳатчилик йиллари эмасми, ўхшаши йўқ бўстон таърифидан тоға жаннатмонанд юрт сари отланади. Пелагея Николаевнанинг ота-онаси ҳам болалари билан қўшилишиб келишади.

— Ромитанни бекорга «оромитан» дейишмаган экан, — гурур билан сўзлайди ая.

Ҳа, бу юртга кимлар ром бўлмаган, кимлар тан бермаган дейсиз. Ана шу мўътабар ерда рус кизи ромитанликларга хос шижоат билан ўлғайди.

— Ҳаёт мени доим ҳам сийламаган. Биринчи турмушим омадли кечмади. Қирққа қирмаёқ кизимни тулрокка топширдим. Ношукрлик бўлмасин, невараларим, эварам бор. Мен бахтимни меҳнатда топганман. Ҳуқуқшунослар билан ишлаш бахти мени руҳлантирган.

Мақтабни тугатгач, ая боғчага энага бўлиб ишга киради. Зехни ўткир, хуснихати чиройли бўлгани учун у мудира топшириғи билан боғчаннинг барча маълумотномаларини ёзарди. 1952 йил туман прокуратураси боғчани текширадиган

бўлади. Туман прокурори Имом Норов маълумотномалар жуда саводли ёзилганини пайкаб, прокуратурага ана шундай ходим кераклигини айтиб қолади. Бир неча кундан сўнг Зиминова прокуратурага ишга қабул қилинади.

— У кезлари ишлаш жуда оғир бўлган, — дейди Палина ая. — Идоранинг ўз биноси йўқ. Прокурорнинг транспорти от эди. Жиноятнинг талон-торож тури нирҳатда авж олган. Ойига 9 тагача жиноят иши кўзғатиларди. Пахта яккаҳоқимлиги даври эмасми, унинг мисқоли нобуд қилинса ҳам одамлар жавобгарликка тортилларди.

Ўрта прокурор билан ишладим.

Имом Норов, Олим Фозилов, Йўлдош Тўлаев, Имом ақанинг ўғли Ботир Норов, хуллас бири-биридан ўткир, адолатпарвар инсонлар. Ҳар қайсининг ўз ишлаш услуби, тартиб-интизоми дегандек. Негатив одамлар прокурорларни «қаттиққўл, тошбағир инсонлар», деб билишади. Йўқ, улар ҳам бошқалардек оддий инсон. Уларнинг ҳам қалби, орзу-ўйлари, дарду ташвишлари бор.

Мен сизга бир нарса ўқиб берайми? Бир одамдан: «Қандай киши жувонмард аталшига лойиқ?» — деб сўраганларида, у: «Нух пайғамбар-

дир. Бу оқим кишиларининг эътиқоди бўйича ҳамма вақт ва ҳар қандай вазиятда факат ҳақиқатни сўзлаш керак. Ҳақиқатга хиёнат — жамики эзгуликка хиёнат ҳисобланган. Факат ҳақиқатга адолат ва диёнатга чин посбондир. Демак, бу дегани улар олийжаноб, мард, олийҳиммат кишилардир. Мен прокурорларда ана шундай хислатларни кўрганман.

Назаримда шу топда ая ҳаёт йўлини мамнуният билан эслар эди.

— Кўп йилларни кўрдик. Уруш, қаҳатчилик, адолатсизлик, шафқатсизлик... Лекин, одамлардаги

ОМОН БЎЛИНГ,
ПАЛИНА АЯ!

нинг яхши хулқи, Иброҳимнинг ишончи, Исмоилнинг тўғрилиги, Мусонинг самимияти, Аюбнинг сабри, Довуднинг изтироби, Муҳаммаднинг шижоати, Абу Бакрнинг ҳамдардлиги, Усмоннинг уятчанлиги, Алининг билимдонлигини ўзида мужассамлаштирган киши жувонмарддир. Шулар билан бир қаторда, у одам ўзини тегашси, шахсиятпарастлик қилмаслиги, мактовга ўчмаслиги, ҳаммаша ўз сифатларидан факат камчиликларни, биродарларининг хулқидан эса яхши ва мукамал характерларини кўрсатиши шартдир», деган экан.

...Жувонмардликка ҳақиқатга садоқат — яшашнинг тўб моҳияти-

меҳр-оқибат, меҳнатга интилиш ва умид ҳеч сўнган эмас. Қаранг, қандай омон-омон кунлар келди. Қани энди невараларимиз истиқболини ҳам кўрсак. Аввало қариллик ҳаммага насиб этсин. Қариганда қадр топиш олий бахт. Ўзбекистонликларнинг бу қадрияти абадийдир.

Йиллар армонлари ажинлар чизган чехрада нурунийлик, ҳаёт сурури уфуриб турар, тақдир зарбалари сарв қоматни бука олмагани — очик қалб, метин иродадан нишон. Ҳали саодатли кунларни кўп кўрасиз, мўътабар онахон, дегим келди. Омон бўлинг, Палина ая!

Меҳринисо ХУСАИНОВА,
журналист

● БУГУННИНГ ГАПИ

Хиванинг ўзи сингари бозорларининг тарихи ҳам узок ўтмишга бориб тақалади. Бозор — халқнинг турмуши, маданияти, шу билан бирга иқтисодий аҳволи акс этувчи кўзгү.

Ҳақиқий деҳқон хиёнатдан ийроқ юради. Ҳақгўй, дангал бўлади. Бирок бозордагиларнинг ҳаммаси ҳақида ҳам бундай деб бўлмайди. Бунга туманимиз бозорларидаги аҳволи ўрганганда яна бир бор ишонч ҳосил қилдик.

ОТАНГ БОЗОР,
ОНАНГ БОЗОР

«Дилором ибон» шўъба корхонаси Хива деҳқон бозорида анчадан буюн фаолият кўрсатиб келади. Текширишда корхона сотувчиси савдо қоидаларига зид равишда оқ халатсиз ишлаётгани етмагандек, ҳатто тиббий қўриқдан ўтмаганлиги аниқланди. Дўкнда оддий санитария қоидаларига амал қилинмаётганлиги бизни ажаблантирди. Бу биринчидан, харидорга хизмат кўрсатиш маданияти ҳаминқадарлигидан дарак берса, иккинчидан, харидорлар ўз ҳуқуқларини етарли даражада билимаслигини аниқлади.

Мустақиллик халқимизга эркин ишлаш ҳуқуқини берди. «Ишлайман, пул топаман» дейдиган фўқаро учун имкониятлар эшиги очилди. Айрим фўқароларимиз қонунни била туриб, унга зид ҳаракат қилиши кишини ҳайрон қолдиради. Фарҳод Салаевни бозор маъмурияти бир неча бор огоҳлантиришига қарамай, ўз қассобхонасида савдонинг қонунга зид ҳолатда давом эттираверган. Яқинда ДСИ текширишда у яна «қопқон»га тушди. Текширишда у хизмат кўрсатиш ҳуқуқини берувчи гувоҳнома олимасдан чакана савдо билан шуғулланаётганлиги аниқланди. Наҳотки, қонунга амал қилиш шунчалик қийин бўлса?

Ёзда чанқовбосди ичимликлар билан музқаймоқнинг бозори чаққон бўлади. Кун исиганда мириқиб бир пиёла муздек сув ичган ёки музқаймоқ еган кишининг

бахри дили очилади. Афсуски, айрим кимсалар нафс йўлига кириб бозорларда сифатсиз музқаймоқларни пуллазати. Ачинарлиси, қўлбола усулда тайёрланган маҳсулот антисанитария ҳолатида сотилмоқда. Бозорда С.Эшоннов, М.Қаландаров, Х.Эгамовлар сотётган музқаймоқ текширилганда маҳсулотнинг ДСЭМ хулосаси, сифат гувоҳномаси йўқлиги аниқланди.

Биз туманимиз биргина бозоридаги қонунбузилишлар ҳақида сўз юритдик. Кимлар учун бу оддий ҳолдек туюлиши мумкин. Аммо, гап инсон соғлиғи ҳақида борар экан, бу борадаги ҳеч бир қонда-бузарлиқни оқлаб бўлмайди. Шундай экан, туман бозорларидаги қонунбузилишлар тез орада бартараф этилади деб умид қиламиз.

3. РАҲИМОВ,

Хива тумани прокурорининг ўринбосари

Тахририятдан:

Бу хулосаларга қўшимча равишда прокуратура ходимларидан ҳам битта илтимосимиз бор — ушбу гапларни бозорнинг санитария аҳволига бевосита масъул бўлган ДСЭМ ходимларининг қулоғига ҳам шипшитиб қўйсангиз.

● ТАДБИР

СОЛИҚ — ИҚТИСОДИЁТ
ТАЯНЧИ

Ўзбекистон Республикаси Бosh прокуратураси ҳузуридаги солиққа оид жиноятларга қарши курашиш департаменти органларининг 2002 йил 1-йрим йиллигида амалга оширган ишлари якуни ва келгусидаги вазифаларига бағишланган кенгайтирилган йиғилиши бўлиб ўтди.

Йиғилишда таъкидланишича, мамлакатимиз иқтисодий ҳавфсизлигини таъминлаш, иқтисодиёт ва солиқ қонунчилигини мустаҳкамлаш борасида департамент органлари томонидан муайян ишлар амалга оширилди.

Департамент органларининг иши кўриб чиқилган ва қўзғатилган жиноий ишлар сонига эмас, балки, энг аввало, профилактика ишларининг самарадорлигига ҳамда ўндирилган зарар миқдорига қараб баҳолашни назарда тутиб, ходимлар фўқароларнинг ҳуқуқий онгини ошириш, солиқларни тўлашдан бош тортганлик учун жазонинг муқаррарлиги тушунчасини шакллантириш борасида мунтазам равишда солиқ тўловчилар билан ўрашулар ўтказишди.

Департамент фаолиятига ошкоралик бериш мақсадида барча тармоқларда ишонч телефонлари ташкил этилди. Натижада солиқ тўловчилардан 4 млрд. 274 млн. сўмдан зиёд маблағлар ихтиёрий равишда давлат бюджетига тўланиши таъминланди.

Департамент ташкил этилгандан буюн унинг органлари томонидан бюджетга жами 16 млрд. 808 млн. сўм туширилди. Ноқонуний равишда сифатсиз пахта ёғи, алкоғолли ичимликлар ва турли хил озиқ-овқат маҳсулотларини ишлаб чиқараётган 427 та яширин цехлар фўш этилиб, айбдорлар тегишли тартибда жавобгарликка тортилдилар.

Йиғилишда бугунги кунда солиқ соҳасида содир этилаётган ҳуқуқбузарлиқлар ва жиноятларнинг келиб чиқиш сабаблари ва шарт-шароитлари чуқур таҳлил қилиниб, уларни бартараф этиш чоралари, шунингдек, ишда йўл қўйилаётган хато-камчиликлар, қадрлар малакасини ошириш каби масалалар муҳокама этилди.

Кенгайтирилган йиғилишда муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарор қабул қилинди:

Департаментнинг матбуот гуруҳи

«ХУКУҚ» почтасидан

Мақомадаб мактуб

ДЕХҚОН ДАРДИНИ КИМ ТИНГЛАЙДИ?

Хурматли Бош мухаррир!
Сиз раҳбарлик қилаётган нашрларда фермерларнинг қонуний ҳақ-ҳуқуқлари ва манфаатларини ҳимоя қилиш мавзусидаги мақолаларни ўқиб бормоқдамиз. Айниқса, хурматли юртбошимиз томонидан амалда оширилаётган ҳаққон сиёсат туфайли фермерларга кўрсатилаётган ҳам-хўриқлар ҳақидаги чиқишлар биз учун қизиқарлидир.

Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 1-ярим йиллиги якунларига бағишланган йилгиликда Исро Каримов сўзлаган нутқ бизни бағоят тўқинлантириб юборди. Ушбу нутқни тинглаб, сизга хат ёзишга қарор қилдим.

Бундан аввал ўзимга нисбатан ўтказилган адолатсизликлар ҳақида туман ҳокими ва унинг қишлоқ ҳўжалиги бўйича ўринбосарига бир неча бор мурожаат этганман. Лекин улар менга тўраларча муносабатда бўлишган.

Масаланинг моҳияти қуйидагича: мен раҳбарлик қилаётган «Улўбек» фермер ҳўжалигининг жами экин майдони 1999 йилда 300 гектар эди. Биз ўша йили кузда галла экиш учун 220 гектар ерни шудгорлаб, экишга тахт қилган эдик. Бунинг учун кетган барча харажатлар ўз ҳисобимиздан бўлган. Жумладан, техника, ёнилғи, иссиқ оғак харажати ўша пайтдаги нархлар бўйича 2 миллион сўмга яқин бўлган эди. 1999 йил кузги дон экиш олдидан «Янги ҳаёт» ширкат ҳўжалиги раҳбари Т.Ўринбоев (кейинроқ у киши туман ҳокимининг биринчи ўринбосари лавозимига кўтарилган) томонидан туман ҳокимининг қарори билан 10 йил муддатга берилган еримиз зўравонлик билан тортиб олинди. Мен қилган харажатларимга қўйиб қўлавердим.

Фермер ҳўжалигимиз 1998 ва 1999 йилларда галла топшириш бўйича шартнома-режаларни ортиги билан адо этиб келганди. 1998 йили 132,3 тонна ўрнига 169,3 тонна, 1999 йили 153,3 тонна дон топширдик. Бу майдонлар бизга чорва моллари парвариш қилиш учун берилганди. Еримиз тортиб олингач, ем-хашак танқислиги юз бериши оқибатида 30 бош чорвамиз ноубуд бўлди. Мен вилоят раҳбарлари ёрдами билан қолган чорвани (60 бош) саклаб қолдим.

Мендан тортиб олинган ер майдони ҳўжалик ва туман раҳбарларига қариндош одамларга тақсимлаб берилди.

2001 йили менга шартномага асосан туман дон қабул қилиш ҳиссасдорлик жамиятидан 18 тонна уруғлик галла берилиши лозим эди. Ҳақиқатда Жомбой туманидан экишга яроқсиз 5 тонна арпа ва 7 тонна чикит берилди. Биз 60 гектар ерга уруғ эдик. Арпа уруғи сифатсизлиги учун туман бўйича акт қилинди. Мен вилоят ҳокими ўринбосари Р.Есенқуловнинг аралашуви билан 5 тонна уруғ олиб эдик. 2002 йил учун белгиланган шартнома-режамизни тўлиқ бажардик. 31 тонна дон топширдик.

Хурматли Бош мухаррир!
Сиздан илтимос, бизга нисбатан қилинган тазйиқ ва адолатсизликларни жойида текшириб, газетангизда ёритиш учун бир журналистни жалб этсангиз. Еки меннинг ушбу мактубимни чоп этиб, оқни-оққа, қорани-қорага ажратишга ёрдам берсангиз.

Жўрабой ФАРМОНОВ,
Жиззах вилоти, Галлаорол тумани,
«Янги ҳаёт» ширкат ҳўжалигидаги «Улўбек»
фермер ҳўжалиги раиси

мактублар

шикоятлар

жавоблар

МУАММОНИНГ ЕЧИМИ БОР

Элликқалъа туманидаги «Қилчиноқ» фермер ҳўжаликлари уюшмасида яшовчи Қ.Маткаримовнинг тахририятга йўллаган аризаси Элликқалъа тумани ҳокимиятининг мутахассислари билан биргаликда ўрганиб чиқилди.

Ариза муаллифи Қ.Маткаримов ўғилларига ер участкаси ажратиш бўйича туман ҳокимлигига мурожаат қилган.

Маданий ҳудудларда, жумладан «Қилчиноқ» фермер ҳўжаликлари уюшмасининг «Бердах» ва «Араб» аҳоли пунктларидан ер участкалари фуқароларга фақатгина захирадаги қумлик ва экин майдони бўлмаган жойлардан берилмоқда.

Қ.Маткаримовга турар-жой қуриш учун «Бердах» аҳоли пунктидаги режалаштирилган жойдан ер участкалари ажратилиши тавсия қилинди. 2002 йилдан бошлаб уюшма мулкчиликнинг бошқа шаклига ўтганлиги сабабли ҳамма экин майдонлари фермерларга бўлиб берилганлиги, у ерлардан турар-жой қуриш учун ер ажратиш имконияти йўқлиги ариза муаллифига тушунтирилди.

А.ИБРОҲИМОВ,
Қорақалпоғистон Республикаси
Жўқорғи Кенгеси раисининг
ўринбосари

Фуқаро А.Раҳмонованинг тахририятга йўллаган хати вилоят прокуратураси томонидан қўриб чиқилди.

Ўзбекистон Президентининг 1999 йил 26 февралдаги 2240-сонли фармонида илова қилинган Ўзбекистон Республикасида паспорт тизими тўғрисидаги низомининг 7-бандига асосан «Паспортга фуқаронинг миллати тўғрисидаги ёзув унинг ота-онаси миллатига қараб киритилиши, агар фуқаронинг ота-онаси турли миллатга мансуб бўлса,

ХЎЖАЛИК СУДИГА МУРОЖААТ ҚИЛИНАДИ

Ангренлик бир гуруҳ фуқароларнинг иш ҳақларини ўз вақтида ололмаётганликлари ҳақида тахририятга ёзган шикоят юзасидан қуйидагиларни маълум қиламиз.

Бугунги кунгача «Резинотехника» очик турдаги акционерлик жамиятининг вилоят ИИБ Ёнгин хавфсизлиги бошқармаси олдидаги кредиторлик қарзи 24 млн. сўмни ташкил этиб, бу ўз навбатида иш ҳақининг вақтида тўланмаслигига сабаб бўлган.

Мазкур ҳолатнинг асосий сабабларидан бири шуки, «Резинотехника» ОАЖнинг шу йил 1 июнгача умумий дебиторлик қарзи 342,4 млн. сўмни ва умумий кредиторлик қарзи 2096,6 млн. сўмни, шу жумладан муддати 90 кундан ўтгани 161,3 млн. сўмни ташкил этган. Вилоят ИИБ ёнгин хавфсизлиги бошқармаси иш ҳақи бўйича қарзни ҳиссасдорлик жамиятидан қонуний ундириб олиш чораларини кўрмаган, яъни ҳўжалик судига мурожаат қилмаган. Фуқароларнинг қонун билан қўриқланадиган ҳуқуқ ва манфаатларига зиён етказган мансabdор шахсларнинг ҳаракатларига тегишли баҳо бериш мақсадида Тошкент вилоти ИИБ бошлиғи номига хизмат текшируви ўтказиш ҳақида тақдимнома киритилди.

Ҳозирги кунда шахар прокуратурасининг тавсиясига биноан вилоят ИИБ ёнгин хавфсизлиги бошқармаси муддати ўтган дебиторлик қарзини ундириб олиш тўғрисида даъво аризаси билан вилоят ҳўжалик судига мурожаат қилиш учун тегишли ҳужжатларни тайёрламоқда.

«Резинотехника» ОАЖ раиси А.Қозлов ва бош ҳисобчиси И.Никитиналар шахар прокуровори томонидан қонун бузилишига йўл қўймаслик ҳусусида ёзма равишда огоҳлантирилди.

Аризаларнинг иш ҳақларини ундириш масаласи прокуратура назоратига олинди.

А.ХУДАЙБЕРГЕНОВ,
Ангрен шахар прокуровори

ПАСПОРТДАГИ ЁЗУВНИ ЎЗГАРТИРИШ МУМКИНМИ?

Турмуш ўртоғим оғир касалликдан вафот этган. Фарзандларимиз вояга етган миллат масаласида тушунмовчилик келиб чиқмоқда. Мен қорақалпоқман. Оталари ҳўжжат бўйича қорақалпоқ деб ёзилса-да, аслида ўзбек бўлган. Амакиларнинг болалари ҳаммаси ўзбек, улар қўшни Навбаҳор туманида туришади.

Қайнонамнинг ҳўжжатлари ҳам қорақалпоқ бўлиб кетган. Укасининг фарзандлари эса ўзбек деб ёзилган. Эримнинг уйдаги урф-одатлари, тиллари ҳам ўзбекча. Болаларимнинг миллатини ўзбек деб ёзириш учун ФХДЕ ва паспорт бўлимасига борганимизда, улар агар отаси тирик бўлганда балки ўзбек миллатини тиклаб олиш мумкин эди, ҳозир эса иложи йўқ дейишди. Аввал эътиборсизлик туфайли ҳўжжатларда англашмловчиликлар бўлган. Наҳотки буни энди гувоҳлик орқали бўлса-да тузатишнинг иложи бўлмаса?!

А.Раҳмонова,
Қонимех тумани, «Ўзбекистон» қишлоғи

биринчи марта паспорт берилаётганда паспорт олувчининг истиағига кўра отаси ёки онасининг миллати ёзилиши, кейинчалик миллати тўғрисидаги ёзув фуқаронинг аризасига мувофиқ отаси ёки онасининг миллатига алмаштирилиши мумкинлиги ва фақатгина бир марта ўзгартрилиши» кўрсатилган.

Шу боис А.Раҳмонованинг турмуш ўртоғи ва қайнонасининг фуқаролик паспортларида миллати қорақалпоқ деб қайд этилганлиги сабабли, мазкур низомининг 7-бан-

ди талабларига тўғри келмайди. Текшириш натижаларига кўра, А.Раҳмонованинг хатида келтирилган ҳолатларни тасдиқловчи ҳўжжатлари мавжуд бўлса, юридик факт-ни тасдиқлаш тўғрисида ўзи яшаётган ҳудуддаги фуқаролик ишлари бўйича туман судига даъво аризаси билан мурожаат қилиш ҳуқуқи тушунтирилди.

Б.ЭРҒАШЕВ,
Навоий вилоят прокуроворининг
ўринбосари

Миннатдорчилик

ПРОКУРОРДАН ЯНА УМИД ҚИЛАМИЗ

Менинг фарзандларим Долгов Константин ва Юлия мерос ҳуқуқига эга бўла туриб, икки йил давомида уйимга рўйхатга қўйилмаётган эдилар. Мана шу икки йиллик сарсон-саргардонлик оқибатида биз қочмаган эшик қолмади. Лекин ҳўжжатларимиз Юнусобод тумани прокуровори катта ёрдамчиси Г.Исроилованинг столи устига тушиши билан, масалани бизнинг фойдамизга ҳал этишга ёрдам берди.

Туман прокуратурасига кирган ҳар қандай одам инсон қанчалик эътиборда эканлигига гувоҳ бўлади. Чунки прокуратура ходимлари одамлар билан ўзаро муносабатда ҳушмуомала, ширинсўздор. Мен ушбу жамоада инсоннинг дардига қулоқ тутиш, унга малҳам бўлиш ва, умуман, бу ерга келган одамга ёрдам қўлини қўзиш қайфияти ҳукм суришини ҳис қилдим.

Шу билан бирга, Юнусобод тумани ҳокимияти прокуратуранинг бизга тегишли уйда ноқонуний равишда яшаб келаётган фуқароларни чиқариш тўғрисидаги қарорига нисбатан лоқайд муносабатда бўлаётганини ҳам таъкидлаб ўтмоқчи эдим. Ҳокимиятдагиларнинг қуруқ ваъдалари туфайли биз ҳалигача мазкур уйга кира олмаяпмиз.

Ирина УСМОНОВА,
Тошкент шахри

Газетхон илғори

ОНАЛАРНИ АВАЙЛАНГ

Дунёнинг аввалбоши,
Ҳаётимиз қўёши,
Меҳрининг йўқ қўёси —
Оналарни авайланг.

Фарзандига жонфидо,
Юрагида нур, зиё,
Дунёча эзгулик жо,
Оналарни авайланг.

Умрини баҳор этиб,
Доим бахтиёр этиб,
Таъзимни такрор этиб
Оналарни авайланг.

Турсуной КЎЧИМОВА,
Галлаорол тумани

АЙБДОР АЙБИГА ИҚРОР

Қўрғонтепа туманидаги «Султонобод» МФЙда яшовчи Р.Дехқоновнинг «Қонун ҳимоясида» бирлашган тахририятига 1999 йил 21 июнь куни Қорасув шахар ИИБ ходимлари Х.Каримқулов ва Р.Олимжоновлар уни ўғирликда гумон қилиб милиция бўлимига олиб келиб калтаклаганликлари натижасида ногирон бўлиб қолганлигини билдириб ёзган аризаси туман прокуратураси томонидан атрофлича текширилди.

Текшириш материаллари асосида 2002 йил 23 февраль куни қўзғатилган жиноят иши бўйича тергов ҳаракатлари якунланди. Тергов жараёнида Х.Каримқулов туман прокуровори номига ариза билан мурожаат қилиб, ушбу жиноятни бир ўзи содир этганлиги, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идораларга мурожаат қилмаслиги учун жабрланувчини касалхоналарга ётқизиб даволатиб келганлиги, қилмишидан пушаймонлигини билдириб, ўзига нисбатан Ўзбекистон Президентининг амнистия тўғрисидаги (22.08.2001) фармонини татбиқ этишни сураган.

Х.Каримқулов Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 206-моддаси 2-қисми «в» бандида кўрсатилган жиноятни содир этганлиги суриштирув ва тергов материаллари билан тўлиқ исботини топди. Унинг қилмишидан пушаймонлиги ва айбига иқрорлигини назарда тутиб, жиноят иши 2002 йил 29 апрель куни ЖКнинг 84-моддаси 1-қисми 2-бандига асосан ҳаракатдан тугатилди. Жабрланувчига етказилган моддий ва сўм маънавий зарарини Х.Каримқуловдан Р.Дехқонов фойдасига ундириш учун туманлараро фуқаролик судига даъво аризаси киритилди.

Фуқаролик судида мазкур ишнинг қўрилишида Р.Дехқоновнинг манфаатларини ҳимоя қилиш ва даъвоини қувватлаш мақсадида ФПКнинг 46-моддаси талаблари асосида прокурор иштироки таъминланади.

Б.ОТАЖОНОВ,
Қўрғонтепа тумани прокуровори

● ДОЛЗАРБ МАВЗУ

Мамлакатимиз ҳудудига сифатсиз товарлар олиб келинишининг олдини олиш, ана шу йўл билан ички истеъмол бозорини ҳамда истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш муҳим аҳамиятга эга. Сурхондарё вилояти прокурорининг биринчи ўринбосари Ф.Бойзоков билан мухбиримиз ушбу долзарб мавзу ҳусусида суҳбатлашди.

ТАРТИБ ЎРНАТИШ ЗАРУР

— Фахриддин Турсунович, Президентнинг бу борадаги фармойиши ва Ҳукумат қарори ижросини таъминлаш вилоят прокуратураси органлари, қолаверса, барча ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар ходимлари зиммасига қатъия масъулият юклайди. Шундай эмасми?

— Ҳақиқатан ҳам, ҳозирги пайтда Президент Фармойишлари ва Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 6 майдаги «Жисмоний шахслар томонидан Ўзбекистон Республикаси ҳудудига товарлар олиб келинишини тартибга солиш тўғрисида»ги қарори ижросини таъминлаш энг муҳим вазифалардандир.

Шуларни инобатга олиб, вилоят прокуратурасининг тезкор ходимлари, туман ва шаҳар прокурорлари иштирокида махсус ишчи гуруҳи тузилди. Вилоят ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ва назорат органлари билан ҳамкорликда дастур ишлаб чиқилди.

Белгиланган режа-тадбирларнинг ўз вақтида ва тўлиқ бажарилишини таъминлаш мақсадида бу ишга ички ишлар, прокуратура ҳузуридаги солиққа оид жиноятларга қарши курашиш, давлат солиқ, боғжона бошқармалари ҳам жалб этилди. Вилоят санитария-эпидемиология назорат маркази, монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш ҳудудий бошқармаси ҳамда стандартлаш, сертифицирлаш, метрология минтақа марказларининг ушбу йўналишдаги фаолияти устидан ҳам назорат кучайтирилди.

Режа асосида барча дахлдор ташкилотлар иштирокида қўшма тадбирлар ўтказилмоқда.

— Ана шу сабаб-ҳаракатлар қандай самара бераяпти?

— Бу борадаги текширишлар натижаси ҳақида гап кетганда, аввало қўйидаги рақамларни келтириш мумкин. Жорий йилнинг 1 июнидан 30 июлига қадар вилоят ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлари томонидан 676 та қонунбузилиш ҳолатлари аниқланган. 652 нафар шахс маъмурий жавобгарликка тортилган. Жиддий қонунбузилиш ҳолатлари юзасидан эса 24 та жиноят иши қўзғатилган. Республика ҳудудига ноқонуний равишда олиб келинган 70 млн. 400 минг сўмлик товарлар олиб қўйилган.

Хусусан, Термиз шаҳрида жойлашган «Сетора-Б» хусусий фирмасига қарашли дўконда ўтказилган текшириш чоғида Қозғоғистонда ишлаб чиқарилиб, мамлакатимиз ҳудудига гайриқонуний йўллар билан олиб келинган 179 минг сўмлик «Пшеничная» ароғи сотувга чиқарилганлиги аниқланган.

Мақкур ҳолат юзасидан сотувчи П.Ҳасановга нисбатан ЖКнинг 186-1-моддаси 1-қисми билан жиноят иши қўзғатилиб, тергов ҳаракатлари олиб борилиб, жиноят иши айблов ҳуқуқаси билан судга юборилган.

Термиз шаҳридаги марказий бозорда жойлашган «Одилбек» хусусий дўконда Б.Раҳмонов яқка тадбиркор сифатида давлат рўйхатидан ўтмасдан Россияда ишлаб чиқарилган 372 минг сўмлик озиқ-овқат маҳсулотларини сотувга чиқарган.

Ушбу ҳолат бўйича вилоят прокуратураси томонидан фуқаро Б.Раҳмоновга нисбатан Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги Кодекснинг 176-моддаси 2-қисми билан маъмурий жавобгарлик тўғрисида иш қўзғатилган.

Фуқаро Д.Сайдуллаева Жанубий Корея давлатида ишлаб чиқарилган 955 минг сўмлик 1910 қўти «Пине» сигаретини Тошкент шаҳар «Отчепар» бозоридан ўзига нотаниш кишидан сотиб олиб, қонунга хилоф равишда муомалага киритиш мақсадида олиб келаётганлиги фош этилган.

Мақкур ҳолат юзасидан Д.Сайдуллаевага нисбатан жиноят иши қўзғатилиб, тергов ҳаракатлари олиб боришмоқда.

Кези келганда шуни айтиш жоизки, олиб ўтишни тасдиқловчи ҳужжат, сифат ва хавфсизлик бўйича сертификатлари бўлмаган хорижий маҳсулотларни мамлакатимиз ҳудудига қинғир йўллар билан олиб келишга ишқибоз кимсалар қўллиги кишини ташвишга солади. Шунингдек, турли хил дори-дармонлар, радио, аудио, видеотехника воситалари, қурилиш материаллари, автомашина эҳтиёт қисмларини ҳам гайриқонуний тарзда олиб келиш ҳолатлари кўплаб учрайди.

— Прократура органларининг навбатдаги вазифалари нималардан иборат?

— Ушбу масала бўйича белгиланган режа-тадбирларнинг сифатли ва ўз вақтида бажарилиши борасидаги ташаббусини шахсан шаҳар, туман прокурорлари ўз зиммасига олишлари керак.

Республика ҳудудига сифатсиз, қалбакиллаштирилган товарлар олиб кирилиши ва савдога чиқарилишига йўл қўймаслик вазифаларига масъул бўлган боғжона, солиқ, санитария-эпидемиология назорати хизматлари, «Ўздавстандарт», рақобатни ривожлантириш ва монополиядан чиқариш давлат қўмитасининг жойлардаги тузилмалари фаолиятини чуқур ўрганиб, тегишли баҳо беришимиз талаб этилмоқда. Хуллас, бу борадаги назоратни кескин кучайтириш чораларини кўрмоғимиз лозим.

Юртимизда тадбиркорларнинг эркин фаолият кўрсатиши учун барча шарт-шароитлар яратилган. Бироқ улар республикамиз ҳудудига четдан товар келтириш ва савдога чиқаришда қонун талабларига қатъий риоя қилишга, аynи муддао бўлур эди. Юқорида таъкидлаб ўтилган фармойишлар ва қарорнинг мазмун-моҳияти ҳам худди шундан иборат.

Қурбон ЖҲАНАЗАРОВ,
«Ҳуқуқ» мухбири

● ҲУҚУҚИЙ МАСЛАҲАТ

Тахририятимизга кейинги

пайтларда ҳўжалик юритувчи

субъектлар — кичик ва ўрта бизнес

корхоналари томонидан ҳўжалик

муносабатларини юритиш бораси-

да, аynиқса ночор аҳволга тушиб

қолган, тўловга қобилиятсиз

корхона фаолияти ҳусусида кўплаб

муножаатлар келмоқда. Биз ана

шуларни ҳисобга олиб, Республика

Бош прокуратурасининг судларда

ҳўжалик ишлари кўрилишида

прокурор ваколатини таъминлаш

бўлими бошлиғи ўринбосари

Ў.Тўхтамишевга бир неча саволлар

билан муножаат этдик.

лади. Агар келишув битими

банкротликка доир иш юри-

тиш жараёнида тузилса,

ҳўжалик суди келишув бити-

мини тасдиқлаш тўғрисида

ажрим чиқаради ва бу билан

ҳўжалик судининг қарздор-

ни банкрот деб топиш ва

тугатишга доир иш юритиш-

ни бошлаш тўғрисидаги қарори

ижро этилмайд.

— Ташқи бошқарувчи ёки

ишончли вакилининг ваколат-

лари қачонгача ўз кучида

бўлади?

— Келишув битими тас-

диқланган пайтдан бошлаб

ташқи бошқарувчи ва ишон-

чли шахснинг ваколатлари

бекор қилинади. Ташқи бош-

қарувчи ва қарздор юридик

КЕЛИШУВ БИТИМИ

У ҚОНУНИЙ БЎЛИШИ ЛОЗИМ

— Маълумки, қарздорга нисба-

тан кредитор пул мажбуриятлари-

ни бажариш бўйича барча хатти-

ҳаракатларни кредиторлар йиғи-

лиши амалга оширади. Кредитор-

лар йиғилишида қарздорнинг ва-

кили иштирок этади. Ушбу йиғи-

лишида кредиторлар қарздор билан

пул мажбурияти бўйича келишув

битимини тузиш ёки банкротлик

тўғрисидаги иш юритиш ҳақида

муножаат билан чиқиш, ташқи бо-

шқарувни жорий этиш ва унинг

муддатини узайтириш ҳамда те-

гишли илтимоснома билан ҳўжа-

ли судига муножаат этиш тўғри-

сидаги қарорларни қабул қилиш

ваколатига эгадирлар.

Шулардан келишув битимини

тузиш энг муҳим жараёнлардан

бири ҳисобланади. Маълумки, иқти-

содий ночор ҳўжалик юритувчи

субъектлар бўйича банкротликка

доир ишларни юритишда кредитор

судда кўриб чиқишининг ҳар қандай

босқичида келишув битимини ту-

зиши мумкин. Шунинг учун, агар

келишув битими банкротликни ту-

гаттишга доир иш юритиш жараё-

нида тузилган бўлса, суд томони-

дан уни тасдиқлаш ҳақида ажрим

чиқарилади ва у шу кундан эътибор-

ан кучга кириб, қарздор ҳамда

кредитор учун мажбурий ҳисобла-

нади.

— Келишув битимини тузиш

учун нима қилиш зарур ва бу та-

шаббуслар кимдан чиқиши лозим?

— Бунинг учун кредиторлар ўзи-

нинг умумий йиғилишида келишув

битимини тузиш тўғрисида қарор

қабул қилишлари керак. Битимни

тузиш тўғрисидаги қарор креди-

торлар умумий сонининг кўпчилик

овози билан қабул қилинади.

Келишув битими тузиш тўғри-

сидаги қарорларни қабул қилиш

ваколатига эгадирлар.

Шулардан келишув битимини

тузиш энг муҳим жараёнлардан

бири ҳисобланади. Маълумки, иқти-

содий ночор ҳўжалик юритувчи

субъектлар бўйича банкротликка

доир ишларни юритишда кредитор

судда кўриб чиқишининг ҳар қандай

босқичида келишув битимини ту-

зиши мумкин. Шунинг учун, агар

келишув битими банкротликни ту-

гаттишга доир иш юритиш жараё-

нида тузилган бўлса, суд томони-

дан уни тасдиқлаш ҳақида ажрим

чиқарилади ва у шу кундан эътибор-

ан кучга кириб, қарздор ҳамда

кредитор учун мажбурий ҳисобла-

нади.

— Келишув битимини тузиш

учун нима қилиш зарур ва бу та-

шаббуслар кимдан чиқиши лозим?

— Бунинг учун кредиторлар ўзи-

нинг умумий йиғилишида келишув

битимини тузиш тўғрисида қарор

қабул қилишлари керак. Битимни

тузиш тўғрисидаги қарор креди-

торлар умумий сонининг кўпчилик

овози билан қабул қилинади.

Келишув битими тузиш тўғри-

сидаги қарор қарздор номидан

тегишлича қарздор жисмоний шахс

ёки қарздор юридик шахснинг раҳ-

бари, ташқи бошқарувчи ёки ишон-

чли вакили томонидан қабул қили-

нади.

Келишув битими тузиш тўғри-

сидаги қарор қарздор ва

кредиторлар банкротлик тўғриси-

даги иш ҳўжалик судида кўриб чи-

қиш қилишга эга бўлади. Ва

бу битим ҳўжалик суди томонидан

тасдиқланиб, бу ҳақда банкротлик

тўғрисидаги иш юритишнинг туғатиш

тўғрисидаги ажримда кўрсатиб ўти-

етиши мумкин. Бундай ҳолат қуйи-

даги сабабларга кўра келиб чиқа-

ди:

а) келишув битимини тузишнинг

қонунда белгиланган тартибига

риоя қилинмаганда;

б) келишув битими шаклига риоя

қилинмаганда;

в) келишув битими айрим кре-

диторлар учун афзаллик бериш ёки

айрим кредиторларнинг ҳуқуқлари

ва ва қонуний манфаатларини кам-

ситиш шартларини ўз ичига кам-

раб олган бўлса;

г) қонун ҳужжатларида назарда

тутилган бошқа асослар мавжуд

бўлса.

Қонунда назарда тутилган бо-

шқа асослар деган ҳолат қонунда

аниқ кўрсатиб ўтилмаган. Шунинг

учун «Бошқа асослар» деганда ке-

лишув битимини рад этишга сабаб

бўлади. «Банкротлик тўғриси-

да»ги Қонуннинг 7-бобида кўрса-

тилган келишув битимини тузиш

ва тақдим этиш талабларига риоя

қилинган ёки қилинмаганлиги бил-

ан боғлиқ ҳолатларни тушуниш

лозим.

Қонун талабларига кўра кели-

шув битимини тузишни рад этиш

оқибати уни янгитдан тузиш имко-

ниятидан маҳрум этмайди. Кели-

шув битимининг ҳақиқий эмас деб

топилиши эса банкротлик тўғриси-

даги ишни қайта тиклашга сабаб

бўлади. Бунда банкротлик тўғри-

сидаги ишнинг қайта тикланиши

расмий нашрда қарздор ҳисоби-

дан эълон қилиниши керак.

Банкротлик тўғрисидаги ишни

қайта тиклаш тўғрисида ҳўжалик

суди ажрим чиқаради ва бу ажрим

устидан шикоят ёки протест бериш

мумкин.

— Айтайлик, қарздор ва креди-

тор маълум бир мақсадларни кўлаб,

ўзаро келишган ҳолада банкротлик

ни сохталаштирилганлиги ҳолатла-

ри ҳам бўлиши мумкинми?

— Ҳа, ўзаро келишилган ҳолда

сохта маълумотлар тақдим қилиб,

банкротлик яширилиши ҳам мум-

кин.

Шунинг учун қарздорнинг кре-

дитор талабларини қаноатлантири-

ганли

Тошкент шаҳар прокуратураси томонидан ўтказилган текширишларда «Ёшлик» талабалар шаҳарчасидаги бугунги аҳвол ўрганиб чиқилди. Текширишларда «Таълим тўғрисида»-ги, «Ижара тўғрисида»-ги, «Давлат санитарияси тўғрисида»-ги, «Фуқароларнинг соғлиғи тўғрисида»-ги, шунингдек талабаларнинг ижтимоий ҳимояси, ёнган хавфсизлиги ва албатта жиноятчиликка қарши кураш ва унинг олдини олишга доир қонунлар ижросига эътибор қаратилди.

«Ёшлик» талабалар шаҳарчаси ва унинг ҳокимияти Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 11 февралдаги қарорига асосан Собир Раҳимов тумани таркибиде бўлган алоҳида маъмурий ҳудуд сифатида ташкил этилган эди. Талабалар шаҳарчаси ҳокимияти фаолияти ўрганилганда талаба ва ўқувчи ёшларни ижтимоий ҳимоя қилишни кучайтириш, уларнинг моддий таъминотини яхшилаш, шунингдек, турар-жой, маиший, тиббий ва савдо хизмати кўрсатиш билан боғлиқ ишларда камчиликларга йўл қўйилмаётгани аниқланди. Масалан, ҳокимият иш режасини олсак, у маънавий-маърифий, кўнгилочар тадбирлар билан тўлдирилгани ҳолда, талабаларнинг ижтимоий ҳимоясига кам эътибор қаратилган. Халқимизда «ҳолва деган билан оғиз чучимади» деган нақл бор. Бошқа иш режаларини қўя турайлик, ҳатто «Маҳалла» хайрия жамғармаси бўлимининг 2002 йилги иш режасининг тенг ярми маънавий-маърифий масалаларга қаратилган. Ваҳоланки, бундай мазмундаги тадбирлар бошқа иш режаларида ҳам қўллаб ақс этган. Бандлик хизмати билан ҳамкорлик қониярлик эмас, талаба ёшлар эҳтиёжига мос, уларга бўш вақтда меҳнат қилиш имкониятини берувчи иш ўринларини тақлиф қилиш бўйича меҳнат ярмаркаси бирон марта ҳам ўтказилмаган.

Талабалар шаҳарчасидаги ўқув юртлариде ўтказган текширишларимизда «Таълим тўғрисида»-ги Қонун ва Қадрлар тайёрлаш миллий дастуридан келиб чиқиб бир қанча ижобий ишлар қилинаётганига гувоҳ бўлдик. Шу билан бирга айрим камчиликлар ҳам аниқланди. Жумладан, шаҳарчадаги ўқув муассасаларининг биронтасида ҳам талабаларнинг дарсларга қатнашиши, фанларни ўзлаштириши лозим даражада таҳлил этилмаган.

Яна бир рақамга эътиборингизни тортимиз: жорий йилда 496 нафар талаба ўқишдан четлатилган.

Талабалар ўртасида ёшларнинг маънавий камолотиغا хизмат қилишга қаратилган турли хил ижодий учрашувлар, илмий анжуманлар, кўрик-танловлар ўтказилган. Талабалар ўртасида спортга қизиқиш жуда юқори. Лекин яратилган шароитлар бугунги кун талабаларига умуман жавоб бермайди.

● МУАММО БИЛАН ЮЗМА-ЮЗ

Ёшликни инсон умрининг баҳори деймиз. Пойтахтимизнинг Собир Раҳимов туманида эса ана шундай ном билан аталадиган талабалар шаҳарчаси борлигини билмайдиганлар кам топилади. «Ёшлик» талабалар шаҳарчасини юртимизнинг чекка қишлоғидагилар ҳам билишади. Бунинг сабаби бор. Лекин ҳамма ҳам бу шаҳарчада 43 мингдан ортиқ аҳоли истиқомат қилишини, уларнинг 31413 нафарини эса ўқув юртларининг талабалари ташкил этишини билмасе керак. Талабалар шаҳарчаси ҳудудиде 7 та олий, 7 та ўрта-махсус ўқув юрти, 6 та лицей ва махсус мактаб, 4 та малака ошириш институти жойлашган.

Шаҳарча нуфузини кўрсатиб бераётган бу рақамларга қўшимча қиладиган маълумотларимиз ҳам сизда қизиқиш уйғотиши турган гап: шаҳарчада 19 та маданий хизмат кўрсатиш муассасаси, яъни 1 та маданият саройи, 1 кинотеатр, 8 кутубхона, 2 китоб дўкони ва 5 та газета кioskси фаолият кўрсатади.

лабларига умуман жавоб бермайди.

Жамиятнинг кам таъминланган қатламларини кучли ижтимоий муҳофаза қилиш давлатимиз сиёсатининг асосий йўналишларидан саналади. Талаба ёшлар ҳам аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатлами эканлигини инобатга олиб, олий ва ўрта-махсус таълим муассасалари томонидан ҳар йили шу йўналишда маблағлар ажратилади.

Талабалар шаҳарчасидаги икки ўқув муассасасини таққослаб кўрайлик: 2001 йилда талабаларни ижтимоий ҳимоялашга ТДТУ томонидан 31.482.000 сўм, ЎзМУ томонидан 5.015.000 сўм ажратилган. Мазкур рақамлардан келиб чиқиб айтиладиган бўлсак, йил давомида ҳар бир талабага кўрсатилган моддий ёрдам ТДТУда 4710 сўмни, ЎзМУда эса 718 сўмни ташкил этган.

Шаҳарчадаги ўз-ўзини бошқариш органи

ҳисобланган маҳалла қўмитаси ҳам асосан оилаларнинг аҳоли билан қизиқиш, талабаларга сезиларли моддий ёрдам кўрсатмаган. Шаҳарчада ота-онасиз, болалар уйида тарбия олган, кам таъминланган 1022 нафар талаба истиқомат қилса-де, ўтган давр мобайнида фақат 3 нафар талабага моддий ёрдам кўрсатилган. Мана шу ҳолат ҳам шаҳарча ҳокимияти, ўқув юртлари ва маҳалла ўртасидаги ҳамкорликнинг яхши йўлга қўйилмаганлигини кўрсатиб турибди.

«Қамолот» жамғармаси эзгу мақсадлар билан ёшларнинг ижтимоий муаммолари билан шуғулланувчи ташкилот бўлади деган мақсадда «Қамолот» ижтимоий ҳаракатига айлантирилган эди. Ҳаракатнинг туман бўлими фаолиятида эса бу нарса ҳозирча сезилмаяпти. У ердагилар талабалар шаҳарчасидаги ижтимоий аҳвол ҳақида ҳеч қандай

таҳлилий маълумотга эга эмас. Смета ҳужжатларидан кўринадики, ҳаракат иштиёрида қолган маблағнинг 1/10 қисмигина турли маънавий-маърифий тадбирларни ўтказишга сарфланган, қолган қисми ижтимоий ҳаракат маъмурияти учун ишлатилган. Моддий ёрдам ҳам фақат ижтимоий ҳаракатнинг ўз ходимларига кўрсатилган.

Шаҳарча аҳолисига, жумладан, талабаларга 32-оилавий поликлиника хизмат кўрсатади. Ушбу поликлиника капитал таъмирга ва замонавий тиббиёт асбоб-ускуналарига муҳтож. Айниқса, «Тез ёрдам» машинаси бириктирилиши масаласини кечиктириб бўлмайди.

Шаҳарчадаги ЎзМУ ва ТДТУга қарашли профилакториялар билан поликлиника ўртасида ҳамкорлик яхши йўлга қўйилмаган. Талабаларнинг 74,4 фоизига тиббий кўрикдан ўтказилган.

Туман ДСЭНМ текширишлари натижаси шаҳарчадаги ётоқхоналарда санитария-гигиена қоидаларига риоя этиш аҳоли қониқсиз эканлигини кўрсатади.

Энди шаҳарчадаги жиноятчилик ва унга қарши кураш аҳолига тўхталадиган бўлсак, текширишларда қуйидагилар аниқланди: шаҳарча ҳудудиде 2002 йилнинг 5 ойи давомида турли даражадаги 12 та жиноят содир қилинган бўлиб, уларнинг барчаси фош этилган. Жиноятларнинг учтаси биргина ТДТУнинг нефть ва газ факультети талабалари томонидан содир қилинган кишини ҳушёр торттиради.

25 май кун мазкур университетнинг нефть ва газ факультети талабаси С.Худойбергенов ҳамсабоқлари Х.Жўраев, О.Абдуллаев ва тоғ-кон факультети талабаси Ж.Қурбонновлар билан жанжаллашиб қолган. Оқибатда С.Худойбергенов уларни пичоқлаб ташлаган, кейин эса ўзини ҳам пичоқлаган. Ҳожеа оқибатда Х.Жўраев ва О.Абдуллаевлар ҳаётдан кўз юмишди. Врачларнинг саяёҳаракатлари билан Ж.Қурбоннов ва С.Худойбергеновнинг ҳаёти сақлаб қолинган. Ҳозирда мазкур ҳолат бўйича жиноят иши қўзғатилган бўлиб, тергов ишлари олиб борилмоқда.

Кўриб турибдики, жиноятларни келтириб чиқарувчи шарт-шароитлар вақтида бар-тараф этилиб, профилактика ишлари кескин жонлангирлиши зарур.

Б.БЕКНАЗАРОВ,

Тошкент шаҳар прокуратураси умумий назорат бўлими катта прокурори

● АФСУС

Дейдиларки, онанзорини елкасига миқдириб ҳажга олиб борган ўғилнинг хизмати онанзорининг уни катта қиламан деб бир тунни бедор ўтказганига ҳам арзимас экан. Одамзод қонига сингит кетган шул туйғулар сабабмикин, ўн бир ёшли Сирожни ота-онаси ширин уйқудан уйғотиб бувиларниқидан мол ўғирлаймиз деганда кўнмади.

— Мен ўғирликка бормайман, — деб туриб олди. Ота-онанинг габзбонк боқишлари, турткилашлари билан ноилжой йўлга тушди. Йўл-йўлакка, бувисининг эркалашлари, тугунчасига яшириб юрган қанд-қурсларидан бериши, боши оғриб қолганда мулоим қўллари билан силаши эсига тушиб, йиғлаб юборди.

— Нега йиғлайсан, мишиқи? Ўғил боламисан ўзи? — деб силқилади отаси.

— Бувимга нима деймиз? — деди Сирож.

— Секинроқ гаплашинглар, — огоҳлантирди ота-болани аёл.

— Бувинга ҳеч нарсаси айтмайсан. Агар айтсанг... — ота мушт кўрсатди ўғлига.

Хуллас, Рўзигул билан Сирож пойлаб турди. Норкул ўзи ҳар бир қаричини ёд билан уйдан, укаси Олимнинг оғилидан битта сигарини ўғирлаб чиқди. Норкул уйига қайтиб, Сирожнинг устидан қулф-

лади. Хотини билан сигирни бозорга ҳайдаб кетишди... Пуллашга улғуришди ҳам. Бирок, шу кунгик сир очилди...

Норкул Бегматов фақатгина ўғирлик

қилмади. Оила, қариндош-уруғ шаънига, фарзандлари келажагига хиёнат ҳам қилди.

Ўғлини ўғирликка етаклаган ота-онанинг келажақдан умиди борми ўзи? Эртага бу ўғил ҳам ўзининг ака-укаларига сесканмасдан хиёнат қилавермасмикин?

Укасининг молини ўғирлаган акадан кўни-қўшилар нафратланмайдими? Бу қора қўлмишининг доврўги етти пуштига-ча кетмасмикин?

Албатта, Норкул Бегматов қонунда кўрсатилган жазосини олди. Аммо яна бир жазо бор. Бу виждон азобидир!

Болалигимда онам бир эртақ айтиб берган эди. «Кун бўйи ишлаб, ҳориган ака-укалар уйқуга кетишибди. Ака ётиб уйлабди:

— Менинг бола-чақам бор. Худого шу, уйим бор. Топганим етиб турибди. Укам уйланиши керак.

«БУВИМНИКИГА ЎҒИРЛИККА БОРМАЙМАН»

Секин ўрндан туриб, ўзининг улуши солинган қопдан икки ҳовуч бугдой олиб укасининг қопига билдирмай солиб қўйибди. Сўнг тинчгина уйқуга кетибди.

Ука уйғониб, ўйлабди:

— Менинг бир бошим. Акамга қийин.

Бола-чақаси кўп, рўзғори катта.

Сўнг ўрндан туриб ўзининг бугдойидан олиб секин акасининг қопига солибди. Бу ишдан хурсанд бўлиб хотиржам уйқуга кетибди.

Мени шу ўйлантиради.

Жалолiddин УМАРОВ,
Пайарик туман
прокуратураси терговчиси

Ён-атрофимизда шундай аёллар ҳам борки, уларнинг қилмишини эшитиб, беихтиёр «афсус», деб юборасиз. Яхши билан ёмон, оқ билан қора деган тушунчалар доимо ёнма-ён юради деб шуни айтсалар керак.

Жиноятга қўл ураётган аёллар...

Бу қандай хунук, ачинарли эшитилса ҳам айна ҳақиқат. Ҳеч ким ундан кўз юма олмайди. Сўзимизнинг исботи сифатида айнан шундай бир гуруҳнинг фаолияти ва бу гуруҳ фаолиятига қандай чек қўйилганлиги ҳақида ёзишни жоиз деб билдик.

● ИЛЛАТ

ЖИНОЯТЧИ АЁЛЛАР ГУРУҲИ

Эрта баҳор. Санобар пул топиш мақсадида Тошкентга келди. Аввалига бирон-бир иш топиш учун пойтахт кўчаларида роса сарсон бўлди. Ҳеч қандай иш тополмагач, тирикчиликнинг айби йўқ қабилида иш тутиб «Қўйлик»

бозоридаги мардикорлар тўпланадиган жойга келди. Кунда бир иш чиқиб қоларди. Кимнингдир уйини супириб-сидирар, идишларини ювар, шунинг эвазига оз-моз пул топиб, Сирдарёга, ўз уйига жўнатиб турди. У анча пайт шу аҳволда юрди. Бу орада Санобар Мухтарам, Ҳафизахон ва Ҳимоят исмли янги дўстлар ҳам орттирди. Эндilikда улар бирга ишлашарди. Лекин, табиийки, бундай ҳаётдан ҳеч бирининг кўнгли тўлмасди. Кунларнинг бирида Мухтарамнинг жияни Дилфуза уларга бир ёғлиқина иш таклиф қилиб қолди. Хизмат ҳақини АҚШ долларларида тўлашини айтди. Долларни эшитиб қандай ишлигини сўрамасданок рози бўлишди. Уларнинг қиладиган иши героинни мамлакатимиз ҳудудидан олиб чиқиб Россия Федерациясининг Иркутск шаҳрига етказишдан иборат эди. Шу йўсинда аёллардан ташкил топган жиноий гуруҳ ўз фаолиятини бошлади.

Аёлларнинг ҳар бири оилали, фарзандли ва ҳар бирининг ёши ўттиздан ошган эди. Гуруҳни Дилфуза бошқариб борарди. Чегарадан «товар»ни қандай олиб ўтиш ҳақида қайта-қайта кўрсатма берарди. Унинг режиси жуда пухта ўйланган бўлиб, гиёҳвандлик воситаларини ҳам кўпчилик сезмайдиган қилиб оёқ кийимларига жойлаштирганди. Ҳамма нарсаси тахт бўлгандан сўнг, маслаҳатни бир жойга қўйиб йўлга тушишди. Дилфуза

уларга айланма йўллар билан Қозоғистонга ўтиб олишни биринчи вазифа қилиб қўйди ва ҳар бирига героин яширилган 1 жуфтдан оёқ кийими ва йўлкари учун 8000 сўм пул берди. Ўзи эса «Ғиштқўприк» божхона постидан ўтиб уларни Қозоғистон Республикасида қўтиб оладиган бўлди. Дилфуза жўнаб кетди, гуруҳнинг қолган аъзолари ҳам келишилгандек, бир қозоқ йигитга 8000 сўм пул бериб, айланма йўллар орқали Қозоғистон Республикасида қўтиб олишди. У ерда Дилфуза шерикларини қўтиб турарди. Улар биргаликда поездга ўтиришиб Иркутск шаҳрига қараб йўл олишди. Иркутскка етиб боришганда вагонга ёши тахминан 30-35 ларда бўлган рус миллатига мансуб аёл кириб келди ва Дилфуза билан куюк саломаликдан сўнг иш юзасидан гаплаша бошлади. Улар келтирган товарни сўради. Дилфуза ўз навбатида унга шериклари билан бирга келтирган гиёҳвандлик воситаларини кўрсатди. Савдо тез ва осон пишди. Харидор ҳар бир жуфт оёқ кийим учун аёлларга 200 доллардан, фақат биттасига 6000 рубль пул берди ва Дилфуза билан бирга чиқиб кетди. Бир оздан сўнг Дилфуза қайтиб келди. У ҳам ўз улушини олиб келганди. Шундан сўнг улар яна орқага Тошкентга қайтишди. Бу ерда кичик зиёфатдан сўнг ҳамма ўз уйига ошқиди. Ахир пул топиб келаман, деб чиқиб кетишганди-да. Кетар чоғида Дилфуза

шерикларига ҳали биргаликда кўп иш қилишини ваъда қилиб кузатиб қўйди.

Бироз фурсат ўтганидан сўнг, захри қотил тарқатувчи жиноий гуруҳ яна пойтахтда тўпланди. Дилфуза бу сафар ҳам уларнинг ҳар бирига гиёҳвандлик воситаси яширилган оёқ кийим бериб соат 19.00 да Россияга жўнашларини маълум қилди. Кечки пайт Дилфуза Ҳимоят опага 10 минг

сўм пул бериб, ўтган галидек, Қозоғистон Республикасида учрашишларини тайинлади. Лекин бу сафар ўзи билан бирга Мухтарамни ҳам қўшиб олди ва биргаликда учовининг орқасидан етиб боришини айтди. Гуруҳ

аъзолари, келишилгандек, йўлга тушишди. Ҳимоят, Ҳафизахон ва Санобар учови ўзларига тегишли оёқ кийимларини кийишиб, таксида «Ғиштқўприк» божхона постига етиб келишди.

Божхона постини айланиб ўтиш учун бир қозоқ йигитга 2000 сўм пул беришди. Лекин бу сафар улар янглишган эдилар. Чунки айланма йўлда улар милиция ходимлари томонидан тўхтатиб текшириб кўрилганда, бу сир маълум бўлиб қолди. Бу пайтда Дилфуза билан Мухтарам божхона постига етмасдан тўхтатилиб текширилганда, такси ҳайдовчиси ўриндиғи тагидан гиёҳвандлик моддалари яширилган 1 жуфт оёқ кийим топилиди ва унинг эгалари қўлга олинди.

Қозоғистон Республикасига ўтмоқчи бўлганда қўлга олинган Ҳ. Эргашева, Ҳ. Нурматова, С. Мўминова, М. Эргашева ва Д. Солиевалардан иборат жиноий гуруҳдан жами 1624 грамм героин гиёҳвандлик воситаси ашёвий далил сифатида олинди. Уларга нисбатан Жиноят кодексининг тегишли моддалари билан жиноят иши қўзғатилди.

Энди бу аёлларнинг қонун олида жавоб беришларига тўғри келади. Эгри қадам ҳеч қачон яхшиликка олиб бормади.

Ҳасан ИНОЯТОВ,
Тошкент вилояти
прокурорининг катта ёрдамчиси.
Сардор МАДАТОВ,
журналист

● Ё АЛҲАЗАР

ТОШЮРАК «ОТА»

Ободончилик билан шуғулланишгаётган Буркут қишлоғи аҳли шундоқки ёнларидан оқиб ўтувчи Пайариқ канали қирғоғида оқ гулли йўргакка ўралган чақалоқ мурдасини кўриб қолишди. Совуқ хабар зудлик билан туман ИИБга етказилди. Ҳарқалай гавжум шаҳар эмас-да, хунук воқеа тафсилотларини аниқлаш қийин кечмади.

Пайариқ туманининг Қўриқбўйрак қишлоғида воқеа етган Фазлиддин Қаюмов айна балоғат ёшида ҳали юқори синф ўқувчиси бўлган Одина (исмлар ўзгартирилиб берилмоқда) билан «севишиб» қолишади. Шакарғуфторлик билан ойдан-ой, кундан-кун ўтиб, Одина ҳомиладор бўлиб келгач, тўйлари бўлиб ўтади.

Ҳаммаси бости-бости бўлди-ю, аммо тўйдан атиги бир ой вақт ўтиб хотинининг кўзи ёриши...

Ошиқ йигит қандай йўл тутишни ўйлаб қолган эди. Ахир 2001 йил 17 сентябрда тўйлари бўлган бўлса, атиги бир ойдан кейин ота бўлиб ўтирса...

Севги боғи мангу ишрат ҳароратидан иборат, деб ўйларди у. Оила ва фарзанд ҳақидаги тушунча эса беқарор тўйгулари олдида арзимас муаммо. Қоши-қўзи, кулгичлари қўйиб қўйгандек монанди — гўдак азиз ҳаётнинг давомчиси эканлигини ўйлаб ҳам ўтирмади.

Товбағир ота дастлаб чақалоқни «чала туғилди» дея овоза қилиб йўқотмоқчи бўлади, кейинчалик эса Челақ марказий шифохонаси туғруқхона бўлими ҳақимлари билан гаплашиб, болақайдан воз кечмоқчи эканлигини маълум қилади. Калтабин фикри на хотини ва на ҳақимлар томонидан маъқулланмагач, мулзам қолмаслигининг янги-янги йўллари излашга тушди. Ваниҳоят...

Фазлиддин олдиндан режалаштириб қўйган жиноий мақсадларини амалга ошириш учун айнан она ва гўдакка туғруқхонадан жавоб берилган сонияни танлайди. У ўзига тегишли бўлган автомашинани тумандаги Деҳқонобод ширкат хўжалиғи томонга ҳайдаб, турмуш ўртоғи Одинага чақалоқни асраб олиш учун бирор кишига бериш лозимлигини ўқтира бошлади. Йўл адоғида дала шийпони ёнига етгач, мажбуран Одинани тушириб, машинани олға жилдиради. Холироқ жойга етгач, Фазлиддин гўдакнинг оғиз ва бурун тешиклари юмшоқ жисм билан қаттиқ босиб, уни ўлдирди. Сўнгра «Пай» канали қирғоғига келиб, мурда ўралган йўргакни оғир тошга қўшиб бойлаб, сувга итқитади.

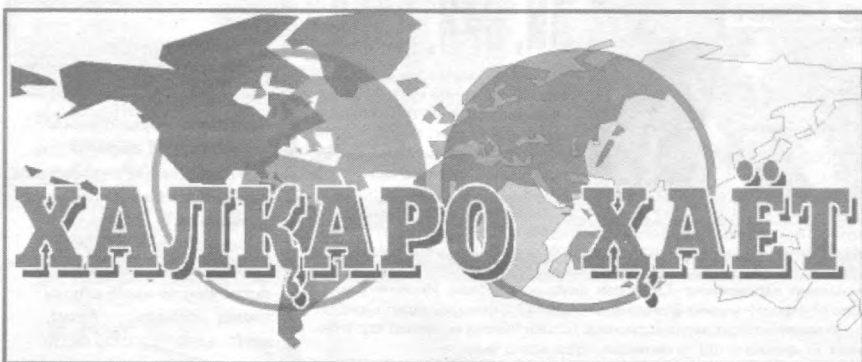
Шу маҳалда ёш она вужудини ит тирмалаётгандек беҳаловат эди. Ярим соатлардан кейин ёнига қайтган эр унинг қўлига болани эмас, балки тўқима сўзлар маржонини тутқазиб, таскин беради: «Хавотир олма, чақалоқни бир таниш чўпон тарбиясига бердим. Тез-тез уни кўргани келиб турамиз».

Кўкраги сутга тўлган онаизор туни билан фарзанди ўрнини пайпаслаб зор-зор йиғлаб чиқди. Олдинда эса мангу айрилиқ азоби кутарди.

Ҳа, севаги мислсиз қудратга эга, аммо шуни унутмаслик лозимки, муҳаббат қанчалик қайноқ хис-тўйгуларга бой бўлмасин, унга ақл-идроқ ҳокимлик қилмоғи лозим. Севги бобидаги маънавий бузуқлик ва қўполлик жамиятимизга катта зарар етказди. Севгини фақат ишрат деб ўйлайдиган одамлар ғам-ғусса, бахтсизлик, кўз ёшларидан бўлак ҳамроҳ тополмайдилар.

Ҳаётининг гул даврини панжара ортида ўтказётган Фазлиддин нега бу оддий ҳақиқатни олдинроқ тушуниб етмади?

Ботир ЮСУПОВ,
Самарқанд вилояти прокуратурасининг
алоҳида муҳим ишлар бўйича терговчиси

ЭКСТРЕМИСТЛАР ҚАТЛ ЭТИЛИШИ МУМКИН

Карачидаги Америка консулиги биноси ёнида портлаш уюштирилганда айбланётган уч нафар экстремист устидан суд жараёни шу йилнинг 10 августига мўлжалланган. Бу ҳақда Покистон раҳбариятидаги манбалар шундай хабар тарқатганлар.

14 июнь куни АҚШ консулиги биноси ёнида тўхтаб турган автомобилнинг портлаши оқибатида 12 нафар покистонлик ҳалок бўлиб, 20 нафари жароҳатланган эди.

Суд айбланувчиларни ҳақиқатан ҳам айбдор деб топса, у ҳолда уларга ўлим жазоси тайинланиши мумкин. Бундан ташқари айбланувчилар президент Парвез Мушаррафга қарши амалга ошмай қолган суиқасдчи тайёрлашда қатнашганлиги ҳам гумон қилинмоқда.

БИР-БИРИГА КЎМАҚДОШ

Душанба куни Уругвай конгресси ҳукумат томонидан жорий этилган инқирозга қарши чора-тадбирлар лойиҳасини маъқуллади. Унга кўра давлатнинг икки банкидаги узоқ муддатга қўйилган маблағлар вақтинча аҳолига қайтарилмайдиган. Мамлакат иқтисодий вазир Алехандро Ачугаррининг фикрича, бу жуда оғир, бироқ муаммони ҳал қилишнинг ягона йўлидир.

Юқоридаги чеклаш уч йил мобайнида амалда бўлиши мўлжалланмоқда. Бунинг эвазига қўйилмаларнинг фойз ставкалари оширилади. Шу тариқа ҳозирча лойиҳа қамраб олган аҳоли маблағлари миқдори 2,2 млрд. АҚШ долларини ташкил этапти.

ЗОҲИРШОҲ КОБУЛДА

Якшанба куни Афғонистон қироли Муҳаммад Зоҳиршоҳ Кобулдаги ўз саройига қайтди. Қароргоҳ буткул капитал таъмирдан чиқарилган. «Биз ўзга юртлар сари қанот қоқиб, вақти келганда уясига қайтаётган кушлардекмиз», — деди 87 яшар қирол ўз саройида Афғонистон президенти Ҳамид Карзай билан бўлган учрашувда.

Мамлакат парламенти Лойи Жирга мажлисида қиролини Кобулда саройга жойлаштириш тўғрисида келишувга эришилган эди. Ўз навбатида Зоҳиршоҳ давлат бошлиғи лавозими учун Ҳамид Карзай билан кураш олиб бормасликка ваъда берган.

МОСКВА ХАВОТИРЛИ ШАҲАРМИ?

Москвада маҳаллий «Норс» фирмаси директори тунаб кетилди. Кечга яқин директор ўзи яшайдиган «Мосфильм» кўчасидаги кўп қаватли уй подъездига кириши билан икки боқинчи унга таҳдид солиб, 140 минг доллар пулини олиб қўйишган ва воқеа жойидан яширинишган.

Жабранувчи милиция ходимларига боқинчиларнинг ташкил қилиниши тасвирлаб берган бўлса-да, уларни қўлга олишнинг иложи бўлмаган. Мазкур ҳодиса юзасидан жиноий иш қўзғатилиб тергов олиб боришмоқда.

Буни қарангки, шу куннинг ўзида шаҳарнинг бошқа ҳудудидан яна бир тadbиркор — «Датуш ме-нежмент» ёпиқ турдаги акциядорлик жамияти таъсисчиси ҳам ҳужум уюштирилган. Натижада 35 яшар тadbиркор бош миш жароҳатланишидан вафот этган.

Тезкор чоралар қўрилишига қарамай, жиноятчини тутиш имкони бўлмаган. Қидирув давом этмоқда.

СОХТА «ТРИЛЛИОН»ЛАР

Фаластин Миллий тергов бюроси агентлари уч нафар қалбаки пул ясовчиларни ҳибсга олди. Улардан АҚШ давлат хазинасининг қиймати 1,71 трлн. долларлик сохта облигация ва қогоз пуллар мусодара қилинган. Миллий тергов бюроси вакилларининг сўзларига кўра, сохта пуллари ҳақиқийсидан ажратиб жуда қийин, жиноятчилар уларни тайёрлашда хорижий синдикатлар билан ҳамкорлик қилишган. Бироқ вакиллар аниқ мамлакат номини тилга олишмаган.

Бир ой олдин мамлакатда бундан ҳам яириқроқ — 2,53 трлн. долларлик сохта АҚШ давлат хазинаси билетлари мусодара қилинган эди. Ҳозир полиция иккала ҳодисадаги эҳтимол тутилаётган боғлиқликни аниқлашга ҳаракат қилмоқда.

КИМГА АЗА — КИМГА ТЎЙ

«Отнинг ўлими — итнинг байрами» деган гап бор. АҚШда ўтган йили 11 сентябрда юз берган муҳим ҳодисалардан айрим кимсалар ўз манфаати йўлида фойдаланиб қолмоқчи бўлгани бугунга келиб аён бўлмоқда. Маълумотларга кўра, ўша машҳур кунда Нью-Йоркдаги тижорат банклари компьютер тармоғида юзага келган ўзилишлар туфайли банклардаги ҳисоб-рақамлардан 15 млн. долларга яқин маблағ ўғирланган. Асосан шаҳар амалдорларидан иборат жиноятчилар маблағ ўзлаштиришнинг ўзига хос тизимини ишлаб чиқиб, Муниципал кредит уюмасининг турли банклардаги ҳисоб-рақамларига кўз тикканлар. Оқруг прокурори Роберт Моргентоннинг айтишича, ҳозиргача иш бўйича 55 киши ҳибсга олиниб, 46 киши қидирилмоқда.

ЙИГИРМА ЙИЛДАН СЎНГ...

Чили суди 1982 йили диктатор Аугусто Пиночетта муҳолиф бўлган жамоатчилик ҳаракати раҳбари Тукapel Жименезни ўлдирганлиги учун ўн икки нафар собоқ ҳарбийларни турли муддатларга озодликдан маҳрум этди. Уларнинг тўрт нафари генерал унвонига эга бўлиб, 1973-1990 йиллар мобайнида инсон ҳуқуқларини бузганлиги учун озодликдан маҳрум қилинганлар орасида мартабаси энг юқориларидир. Тукapel Жименезнинг қотили умирбод қамок жазосига ҳукм этилса-да, суиқасдчи уюштирилганларнинг айримлари бир ярим йилга қамалишган.

Судда қатнашган Жименезнинг ўғли жазони жуда енгил деб ҳисоблаб, норозилик билдирмоқчи.

БУШ МАЪМУРИЯТИНИНГ ЯНГИ РЕЖАСИ

Терроризмга қарши кураш борасида президент Буш маъмурияти ишлаб чиққан янги режа доирасида Пентагон бир неча мамлакатлар билан битим имзолайди. Унга кўра АҚШ қўшинлари ўша мамлакатлар ҳудудида террорчиларга қарши бевосита кураш олиб боради, деб хабар беради The Washington Times газетаси.

Пентагон вакилининг фикрича, АҚШ армиясининг энг яхши қисмлари амалга оширадиган бундай ҳаракатлар ҳарбий операция сифатида тан олиниши ва ҳеч бир фуқаролик қонунлари билан чеклаб қўйилмаслиги керак.

«Ал-Қоида» жангчилари мавжуд барча давлатлар билан шундай келишувга эришиладилми-йўқми, ҳали номаълум. Шу билан бирга, Пентагон вакилининг журналистларга айтишича, Америка фуқароларига тажовуз қилган ҳар бир террорчи гуруҳга қарши, у қарерда бўлишидан қатъи назар, ҳарбий ҳаракатлар олиб борилиши мумкин.

Душанба куни Германия ички ишлар вазирини Отто Шили мамлакатдаги «Ал-Ақсо» хайрия бирлашмасининг фаолиятини таъқиқлаб қўйди. Вазирнинг сўзларига кўра, аҳолидан хайрия йиғиб олишнинг ортида Яқин Шарқдаги зўравонлик ва хунрезликни қўллаб-қувватлаш мақсади ётибди.

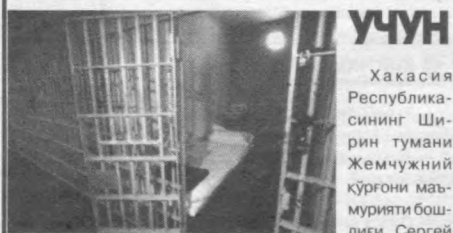
Таъқиқ сабабини Ички ишлар вазирини

ТАШКИЛОТ ФАОЛИЯТИ ТАЪҚИҚЛАНДИ

шундай изоҳлаган: «Ал-Ақсо» Яқин Шарқ муаммосини куч билан ҳал этишни қўллаб-қувватлайди. Ташкилот ўзларини «иймон учун таъқирланганлар» деб атайдиган одам-бомбаларнинг оилаларини моддий жиҳатдан таъминлаб турган. «Ал-Ақсо»нинг асосий вазифаси бўлғуси жиноятчиларни молиявий рағбатлантириш бўлиб қолган».

Бундан ташқари, немислар ташкилот Фаластиндаги радикал гуруҳлар билан яширин алоқада бўлган деган фикрда.

БИР ШИША КОНЬЯК

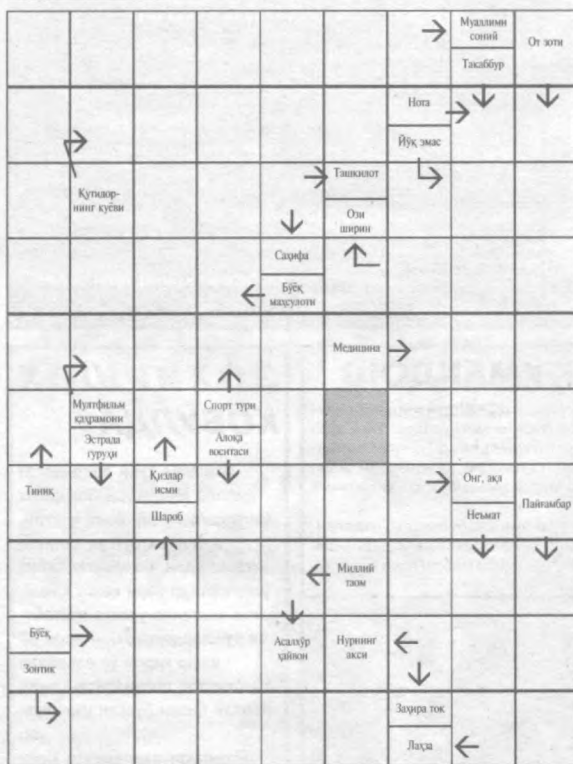
УЧУН

Хакасия Республикасининг Ширин тумани Жемчужний кўргони маъмурияти бошлиғи Сергей Куропаткин пора тариқасида бир шиша коньяк олганлиги учун жиноий жавобгарликка тортилди. Россия Ички ишлар вазирлиғи тарқатган хабарга кўра, С.Куропаткин ишламайдиган фуқарога савдо қилиш ҳуқуқини берганлиги учун пора олган.

Коньякнинг баҳоси 1700 рублга тенг бўлган. Шу ўринда бундан бир ой олдин Москвада содир бўлган яна бир ҳодиса ёдга тушади. Ушанда чиптасиз йўловчидан уни милиция бўлимига олиб бормаслик эвазига 1200 рубль пора олаётган контролёр милициянинг иқтисодий жиноятчиликка қарши кураш бўлими ходимлари томонидан қўлга олинган эди. Ушлаб фуқаролардан шу мазмунда шикоят тушиши мазкур операция ўтказилишига сабаб бўлган.

Таъкидлаш жоизки, ўтган йили Россия судларига мансаб ваколатини суистеъмол қилиш ва пора билан боғлиқ 2,5 мингта ариза келиб тушган.

СКАНВОРД

Тузувчи: Ф. МАМАШАРИПОВ

ГАЗЕТАНИНГ ЎТГАН СОНИДА БЕРИЛГАН КРОССВОРД ЖАВОБЛАРИ:

Бўйига: 1. Эксплорир. 2. Контора. 3. Мета. 4. Поле. 5. Фактура. 6. Фискация. 9. Аспект. 13. Спредер. 14. Диспаша. 16. Маржа. 18. Кроли. 21. Открытие. 22. Фанера. 23. Ремитент. 25. Фиксинг. 26. Дотация. 31. Блик. 32. Неон.
Энига: 7. Акционер. 8. Нотариат. 10. Трансферт. 11. Фолио. 12. Устав. 13. Стенд. 15. Фирма. 17. Акция. 19. Брокер. 20. Опцион. 24. Штраф. 26. Дилер. 27. Рента. 28. Франк. 29. Тариф. 30. Субаренда. 33. Лицензия. 34. Комитент.

ГАПНИ ГАПИР УҚАНГА...

ҚОНУНИЙ ТАЪҚИҚ

Франция олий суди опа-ўка Леройларга онасининг жасадини музлатгичда сақлашни таъқиқлаб қўйди. Судьялар Франция қонунларига биноан, ўлган одамнинг жасади кўмилиши ёки қўйдирилиши (кремировать) лозимлигини таъқиқлашмоқда.

The Times газетаси тарқатган хабарга кўра, Франция шаҳарларидан бирига Возрождения оролидан кўчиб келган опа-ўка Леройлар онасининг жасадини ўз уйидаги совутич камерасида сақламоқчи бўлганлар. Лекин Франция ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари бу ноқонуний эканлигини билдиришиб, жасадини кўмилиш талаб қилишди. Агарда жасад ёқилмаган бўлса, унинг кулини уйда сақлаш мумкин экан.

Лекин Леройлар оиласи олий суднинг бу қарори устидан инсон ҳуқуқлари бўйича Европа судига шикоят ёзишларини билдирганлар.

Моҳият

Инсоннинг

энг гўзал, энг

тўғри ва энг

жиддий

меъёри ҳаё ва

одобидир.

ТАДҚИКОТ

Олим ўн йил давомида аҳолини рўйхатга олишнинг учинчи миллий маълумотларини ўрганиш натижасида 1,3 миллиард хитойликлар орасида учта фамилия энг кўп учрашини аниқлаган. Улар ичида Ли фамилияси энг кўп тарқалган бўлиб, ундан мамлакат аҳолисининг 7,9 фоизи фойдаланар экан. Иккинчи ўринда Ван (7,4 фоиз), учинчи ўринда эса — Цзян (7,1 фоиз) эгаллаб турибди. Умуман олганда, мутахасссининг ҳисоби бўйича мамлакат аҳолисининг 87 фоизига 100 та фамилия тўғри келар экан.

Ўз уйинг, ўлан тўшагинг

ТАЖРИБА

НЕКБИНЛИКНИНГ ҲОЙДАСИ

Америкалик олимларнинг таъқиқлашлари, инсон умрини узайтиришда некбин фикрлаш спорт билан шугулланиш, чекишни ташлаш ёки холестерин моддасининг жуда пастлигида нисбатан анча самарали экан.

23 йил давом этган тажрибада Огайо штатининг 50 ёшга тўлган 660 нафар фуқаролари иштирок этган. Олимлар дастлаб ёши катта одамларнинг қаршига бўлган муносабатини билиш учун психологик тест ўтказиб кўришган. Мисол учун бунда «Ёш ўтиши билан одам ўнча кераксиз бўлиб қоладими?» қаби саволга салбий ёки ижобий жавоб бериш талаб этилган. Сўнгра тадқиқотчилар қувноқ характерли одамлар бўлаётган воқеа-ҳодисаларни ўзига оладиганларга нисбатан 7,6 йил кўпроқ ҳаёт кечиришини аниқлашган.

Олимларнинг ҳулосаларига кўра, ҳаётга ижобий муносабатда бўлиш инсон умрини ўртача 4 йилга узайтириши мумкин. Бундан ташқари, катта ёшдаги одамлар учун руҳиятнинг тетиклиги чекиш ёки мунтазам спорт билан шугулланишдан кўра муҳим ҳисобланади.

ҲОДИСА

ШОКОЛАД БИЛАН БОҒЛИҚ ҲОЖА

ҳамкасблари унинг жасадини сешанба кўни топишган. Шоколад ичида сузиб юрган жасадини кўрган ҳамкасблар уни тортиб чиқаришга кўриб, бу ҳақда полицияга хабар беришган.

Полициячиларнинг фикрича, ҳодиса ҳодим суюлтирилган шоколад билан тўлдирилган цистерна четидан оёғи сирпаниб кетиши натижа-сида рўй берган бўлиши мумкин. Бироқ, ҳозирча ҳодисага гувоҳ топишнинг иложи бўлмаган. Бундан ташқари, жасад шоколад ичида қанча вақт бўлгани ҳозирча аниқлангани йўқ. Терговчилар қотиллик учун асос бўлмаганлиги сабабли жиноят иши кўзгатмасликка қарор қилишди.

ДОНИШЛАР
ДОНИШКИ...

Донишманд Абуязид ўғлига насиҳат қилиб айтади:

— Ўғлим, гина-адоватдан узоқ бўл, кучинг етмайдиган ишга киришма. Сўз юритувчи, чақимчиларнинг сўзларига ишонма, чунки улар фитна-фасод йўлини излаб юрувчи ярамас одамлардир. Бахил, очкўз, ҳарис одамлар билан ошна бўлма, улар сени тўғри йўлга сира ҳам бошламайди-лар, эҳтиёт бўл!

Олимлардан Зиёуллоҳ айтади:

— Саодатманд, доно одамлар хушфезъ авторини ўзларига абадий нажот сармояси деб биладилар. Фурсат, вақтни қўлдан қочирмайдилар, ганимат санайдилар, гўзал ахлоқ, одоб билан зийнатланадилар. Мол-дунё йиғишга ҳарис бўлмайдилар, ҳеч кимнинг кўнглини оғритмайдилар. Ожиз ва ғариб кишиларга гамхўрлик қиладилар, уларнинг эҳтиёжларини ўтайдилар, биронинг айбини кўрсалар, ошқора қилмасдан уни беки-тадилар, қилган яхшиликлари билан мақтаниб юрмайдилар, бировдан ёмонлик кўрсалар, у кишига яхшилик қиладилар, улуг олим, фозилларнинг сийратлари, гўзал феъл-атворларини ўзларига пешво қилиб оладилар, ўз манфаат-ларини кўзлаб, бошқаларга зиён келтирмайдилар, ҳеч кимга қўполлик билан муомала қилмайдилар, тўғри сўзлайди-лар, ёлгончилик кўчасига қадам босмайдилар.

Луқмони ҳақимдан: «Ҳикмат-ни кимдан ўргандинг?» деб сўрадилар. Луқмони ҳақим: — Ҳикматни кўрлардан ўргандим, чунки улар қадам қўядиган ерларини сезмагунла-рича юрмайдилар,— деб жавоб берди.

«Ҳикматнома»дан

БИР ЧИМДИМ КУЛҒУ

— Ўғлим сизнинг қизингизни қўлини сўраятти.

— Нима, ўғлингизнинг ўзини қўли йўқми?

— Сизга пиво келтирайми, — деб сўради официантка доимий мижозларидан бирига.

— Йўқ, бу гал маъданли сув келтиринг. Бугун рудаман.

Бир неча дақиқа ўтар-ўтмас, официантка мижознинг олдида пиво келтириб қўйди ва жил-майганча изоҳ берди:

— Энди бемалол пиво ичаве-ришингиз мумкин, машинангиз-ни кимдир ўғирлаб кетибди.

Котиба ўз бошлиғидан сўра-япти:

— Азизим, нимагадир хоти-нингиз менга доимо шубҳала-

ЯНА БИР ИМКОНИЯТ

ниб қарайди.

— Бунинг сабаби шундаки, унинг ўзи ҳам қачонлардир ко-тиба бўлиб ишлаган.

Икки котиба суҳбатлашяпти:

— Ўғлимга унинг исмини қўйганлигини билиб қолгач, шефим маошимни оширди.

— Менинг ҳам ойлигимни оширишди, ўғлимнинг шефга ҳеч қанақа алоқаси йўқлигини таъқиқлаганимдан сўнг...

Хотин:

— Ҳайдовчимизни, бугуноқ ишдан бўшатиш керак. Мана, учинчи марта такрорланяптики, автоҳалокат туфайли сал бўлма-

са мени ўлдириб қўярди.

Эр:

— У яхши йигит. Кўп ҳам ху-ноб бўлаверма, яхшииси, унга яна бир имконият берайлик.

Улар ресторанда танишиш-ди. Ейишди, ичинди, рақс ту-шишди. Ниҳоят эркак таклиф қиляпти:

— Бугун тушни меникида бир-га ўтказсак.

— Бу ҳақда гап-сўз бўлиши мумкин эмас.

— Ие, нахотки таклифимни рад этсанг.

— Аксинча, мен бундай так-лифларни ҳеч қачон рад қилма-ганман.

М. ҲОЗИЛОВ тўплаган